

Reewildbeheer achter het bureau

Foto: Meijco van Velzen

'Het kost een jager gemiddeld vijf uur om tot schot te komen op een stuk reewild, als je de inventarisatie en afschotplanning niet meerekent', aldus Johan Heerts, reewildcoördinator van WBE Tubbergen.

Voordat de jager überhaupt het veld ingaat is er achter de schermen al veel werk verzet, voornamelijk door WBE-leden als Heerts. Een kijkje in de keuken bij een reewildcoördinator.

Na tien minuten praten ligt de tafel van Heerts al vol met documenten, plannen en rapportages. Naarmate het gesprek vordert, groeit de papierstapel gestaag mee. De WBE heeft een werkgebied van ruim 10.000 hectare, verdeeld over 41 jachtcombinaties met in totaal 249 leden. In dit gebied zijn 29 jachtcombinaties actief in het reeënbeheer, op 8.000 hectare. Al snel blijkt dat er veel meer komt kijken bij het reewildbeheer dan je op het eerste gezicht zou vermoeden.

Afschot

Een jager gooit zijn buks over de schouder en wandelt naar zijn hoogzit, waar hij alles rustig op zich af zal laten komen en de avond haar vorm ziet krijgen. Als een ree zich presenteert, dat binnen het beheerplan van de WBE past en in het aan de jager toegewezen afschot valt, dan zal de jager dit ree waarschijnlijk schieten. Hier heeft hij tijden naartoe geleefd en eindeloos voor geoefend, het is het sluitstuk van het

reewildbeheer. Voordat het echter zover komt is er al veel werk verzet door de reewildcommissie. Johan Heerts wordt voor zijn werk binnen de WBE Tubbergen bijgestaan door drie reewildcommissarissen, die ieder aanspreekpunt zijn voor een derde van het beheergebied. Deze vier mensen zijn nagenoeg iedere week van het jaar druk doende om het reewildbeheer in goede banen te leiden. De ene periode is wat drukker dan de andere, maar er is altijd wat te doen. Wat bijvoorbeeld te denken van de afhandeling van het valwild? Er wordt in het werkgebied zeer regelmatig, zeker in het voorjaar wanneer de kalveren worden verstoten, een ree aangereden. Gevraagd naar de tijdsinvestering worden de wenkbrauwen flink gefronst, het vrijwilligerswerk voor de WBE is gewoon vanzelfsprekend. Doorvragen leert dat de coördinator gemiddeld 2 á 3 uur per week kwijt is en de commissarissen iets minder, enkel aan de administratie. Een snelle rekensom zet de teller op enkele honderden uren op jaarbasis.

'De vraag óf er wat komt en wát er dan komt, je raakt er nooit op uitgekeken en komt altijd voor verrassingen te staan'

Toegenomen reeënstand

De reeënstand in het beheergebied van de WBE is de laatste jaren flink toegenomen. De laatste 15 jaar is het standwild binnen de grenzen van de WBE Tubbergen met ongeveer 150% toegenomen. Eenzelfde gestaag stijgende lijn is te ontdekken in het aantal aanrijdingen met reewild. Dit is de laatste 15 jaar met bijna 200% toegenomen. Dit terwijl er de laatste jaren veel tijd en energie is geïnvesteerd in de plaatsing van wildreflectoren. De enige verklarende factor achter de groei van de populatie, naast de aanleg van nieuwe natuur, is onvoldoende realisatie van het geitenafschot. Er wordt de laatste jaren dan ook steeds steviger gehamerd op het realiseren van het afschot van vrouwelijk reewild, in 2010 werd 94 procent

Johan Heerts (r) en Harry Wilink, hij verwerkt als deelgebiedcoördinator alle gegevens

gerealiseerd. Als een jachtcombinatie echt achterblijft met het afschot, wordt met deze combinatie besproken wat hiervan de oorzaak kan zijn. Is de factor tijd een probleem, dan zal binnen de WBE gezocht moeten worden naar alternatieven om het afschot toch gerealiseerd te krijgen. Het kennisniveau van de betrokken jagers is zeer hoog, in de WBE vinden we 70 gecertificeerde beheerders en vier keurmeesters van het reewild. Na afronding van de cursus reeënbeheer van de Vereniging Het

Reewild en het gezamenlijk inschieten van de buksen een zeer vaardige groep beheerders.

De leden van de WBE worden zeer actief voorgelicht over het belang van reewildbeheer en de beste manier om te voldoen aan de provinciale doelstellingen, met name ter voorkoming van verkeersslachtoffers. Heerts: 'Ook populatiebeheer is een zeer belangrijke factor binnen de WBE.

Ieder jaar moet de WBE het gevoerde beheer rapporteren aan de Fauna-

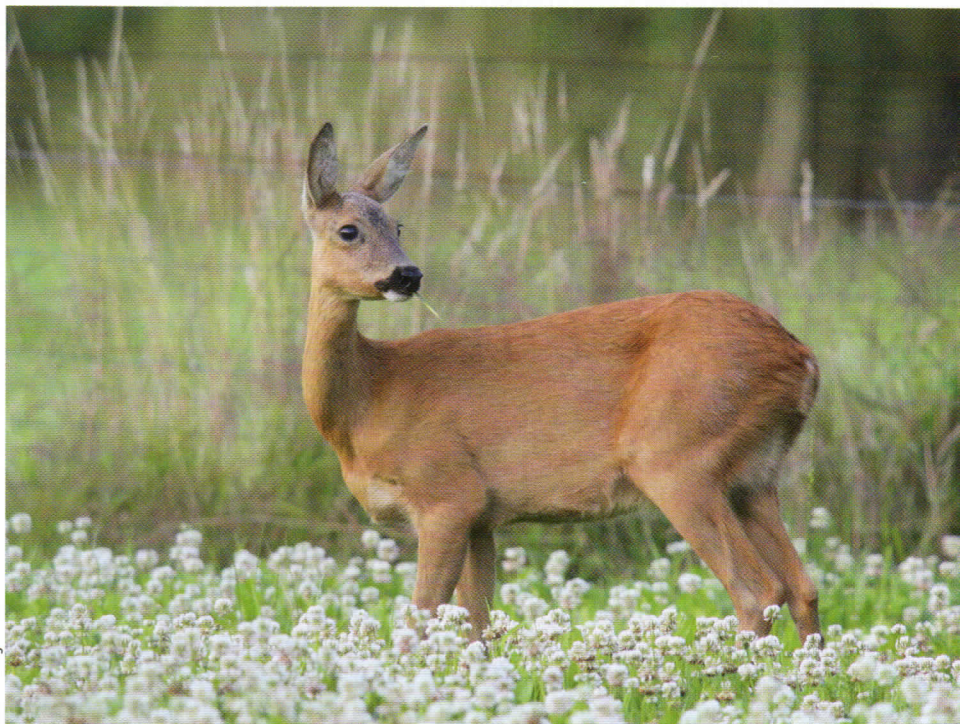

Foto: Meijco van Velzen

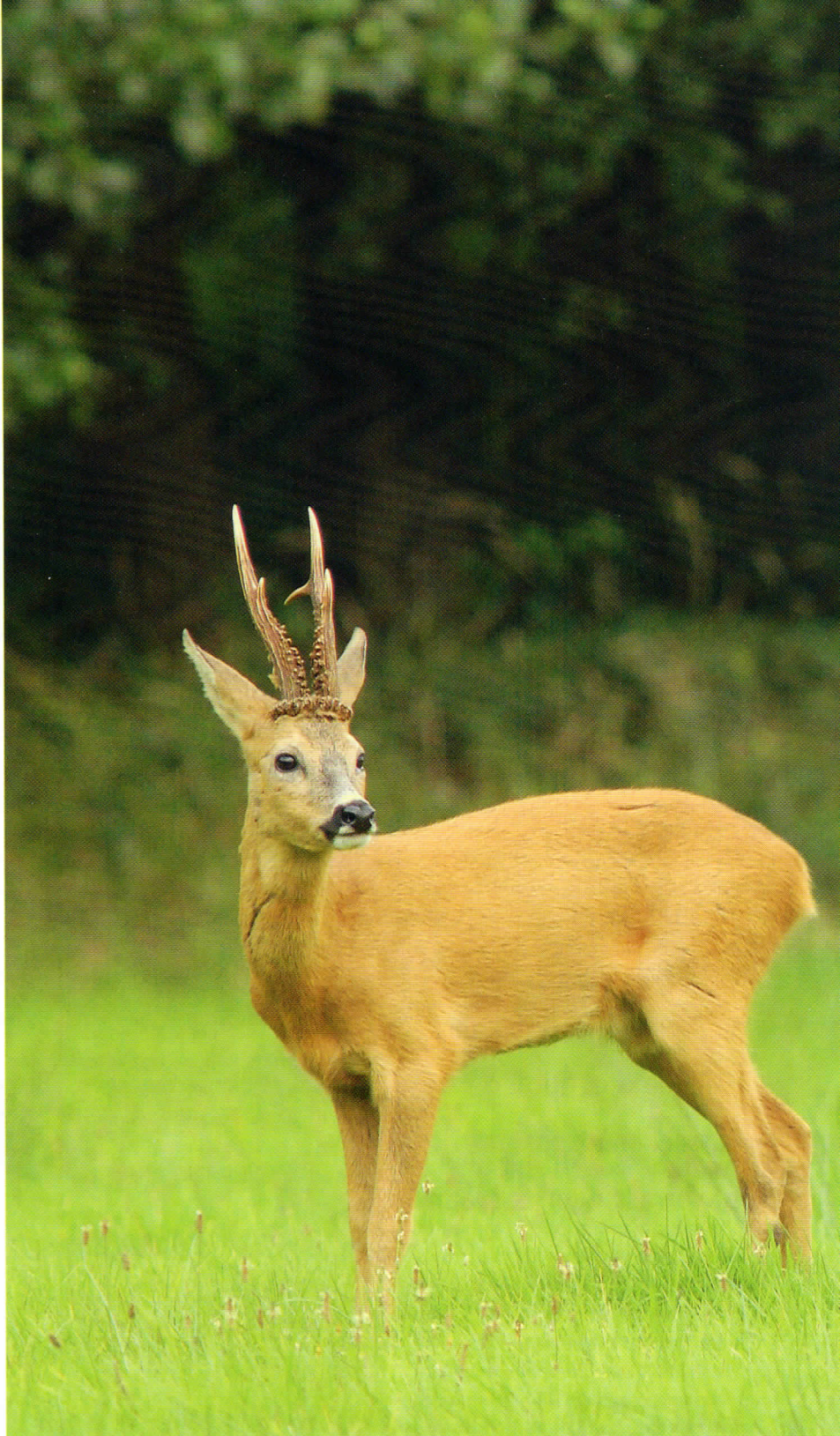
beheereenheid Overijssel. Daarbij dient tevens een werkplan en een afschotplan voor het komende jaar te worden ingeleverd. De voorlichting van de leden wordt strategisch gepland met andere WBE-brede activiteiten, zodat de avonden goed worden bezocht.

Het is deze avonden vooral erg gezellig, maar er staan ook serieuze zaken op de agenda. De belangrijkste avonden zijn die waarop de uitgifte van wildmerken wordt gecombineerd met de evaluatie van het afgelopen seizoen. Iets waar alle reewildbeheerders veel van leren.'

'Het kennisniveau van de betrokken jagers is zeer hoog, in de WBE vinden we 70 gecertificeerde beheerders en vier keurmeesters van het reewild'

Cyclus

Het reewildbeheer begint altijd en overal met tellen, zo ook in de WBE Tubbergen. Heerts: 'We gaan hier in het laatste weekend van maart op pad om de reeën te tellen. Dit omdat het begin april bij veel agrariërs begint te kriebelen, waardoor er veel werkzaamheden op het land zijn. Hierdoor laten de reeën zich even wat minder goed zien, dat willen we voor zijn.' Niet alle jagers uit de WBE doen mee aan de reewildtelling, alle reewildbeherende jachtcombinaties zijn echter verplicht om minimaal twee tellers te leveren. Hier wordt niet alleen vanuit de WBE scherp naar gekeken, dit is ook vastgelegd in het Faunabeheerplan. De tweede teller van een telteam is altijd een verrassing, deze worden volledig willekeurig ingedeeld. De tweede teller krijgt altijd een gedetailleerd kaartje en een telformulier mee van het jachtveld waar wordt geteld. Als de reeën zijn geteld, wordt het gedetailleerde overzicht van de reeënstand, uiteengelegd in geiten, bokken, geitkalveren en bokkalveren, naast de draagkrachtberekening gelegd.

Per jachtcombinatie is uitgesplitst of het reewildbeheer enkel bestaat uit populatiebeheer, of dat de verkeersveiligheid ook een rol speelt. Hier wordt bij de verdeling van het afschot nadrukkelijk rekening mee gehouden. De vastgestelde draagkracht wordt in mindering gebracht op de vastgestelde reeënstand, wat de doelstelling voor het afschot oplevert. Ruwweg is dit de jaarlijkse aanwas, 85 procent van de vrouwelijke stand, met een extra afschottoebedeling vanwege de populatiegroei. In de provincie Overijssel wordt het afschot van

bokkalveren verrekend met het bokkenafschot later dat jaar, in het tekstkader wordt hier nader aandacht aan besteed.

'Sommige jagers zeggen dat ik streng ben, daar zouden ze best eens gelijk in kunnen hebben'

Het verrekenen van afschot van bokkalveren

De dynamiek in een reeënpopulatie wordt bepaald door de aanwas, de kalveren. Afhankelijk van de situatie is er jaarlijks fluctuatie in het aantal mannelijke en vrouwelijke reekalveren. Dit balanceert zich alleen uit naar een geslachtsverhouding van 1:1 bij de volwassen dieren in stabiele en krimpsituaties. De populaties reeën in Nederland zijn echter in een groeisituatie, vooral in recent gekoloniseerde leefgebieden, dus de geslachtsverhouding zal zwaarder in de vrouwelijke lijn liggen.

Om de streefstand blijvend te realiseren is het bepalend het afschot af te stemmen op de jaarlijkse fluctuatie van mannelijke en vrouwelijke reekalveren.

Deze verhouding kunnen we het best in augustus en september vaststellen, met deze informatie kan het afschotplan vervolgens worden ingevuld. Als het jaarlijks resultaat niet volledig gehaald wordt, kan dat het jaar erna in de jaarlingfase worden gecompenseerd. Alleen op die wijze voorkom je dat er, door afschot van reekalveren toe te rekenen aan de geiten- of bokkenlijn en de afschotverdeling niet op de werkelijkheid te baseren, te veel reegeiten volwassen worden en er 'gaten' in de leeftijden van de reebokken komen.

Rob Borst, senior adviseur IPC Groene Ruimte

het nieuwe BOA valwild registratiesysteem draagt hier ook aan bij. Bij de regionale meldkamer van de politie is duidelijk welke BOA's, waar inzetbaar zijn. Om verkeersslachtoffers te voorkomen wordt ook wel selectief afschot in de buurt van wegen gepleegd.

De omvang van de reewildpopulatie maakt echter dat dit 'vacuüm' snel wordt opgevuld door nieuwe reeën, op hun zoektocht naar een eigen territorium.

'Jagers hebben niets aan gesloten- en geheimzinnigheid'

Media

Alle belangstellenden voor de reewildtelling zijn welkom om deze bij te wonen. Ieder jaar wordt er aandacht besteed aan de telling in de regionale kranten.

Er worden ook regelmatig politici en media uitgenodigd om deel te nemen, zo werd vorig jaar een cameraploeg van RTV Oost op sleeptouw genomen.

De WBE heeft sowieso een zeer open opstelling naar de 'buitenwereld'.

Bij de campings en toeristencentra hangen bijvoorbeeld posters die mensen erop attent maken dat het mogelijk is om met de lokale jagers het veld in te gaan, om wild te kijken. Gek genoeg wordt hier nog relatief weinig gebruik van gemaakt. De gastvrijheid siert deze WBE, die zeer structureel bezig is met het beheer van de reewildpopulatie in haar werkgebied. Een voorbeeld van de manier waarop de hedendaagse jager in de wereld staat, vakbekwaam en betrokken. ■

Verkeersslachtoffers

Realisatie van het toebedeelde afschot dient men binnen 24 uur bij de reewildcommissie te melden. De onderkaak van alle reeën dient ter controle ingeleverd te worden, evenals een standaard registratiekaart. Hierop kan in het kader van het geitenafschot genoteerd worden hoeveel foetussen zijn aangetroffen, om de gezondheid van de populatie in beeld te brengen. De registratiekaart wordt ook gebruikt bij het verwerken van valwildgegevens door de reewildcommissie, al deze gegevens gaan direct naar de FBE.

De mogelijkheid bestaat om gebrekkige en zieke dieren gelijk uit hun lijden te verlossen, bij de reewildcommissie zijn hier standaard extra loodjes voor beschikbaar. Omdat het kan gebeuren dat dit buiten de geëigende afschotperiode valt en buiten het toebedeelde afschot, is men wel verplicht dit afschot te tonen bij de reewildcommissie.

Heerts: 'Sommige jagers zeggen dat ik streng ben, daar zouden ze best eens gelijk in kunnen hebben.' Valwild in het verkeer kan door deze regeling met de registratiekaart goed worden opgepakt,

Foto: Bas Worm